

Слабка В. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ІНДИКАТОРИ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сьогодні багато підприємств спеціально створюють підрозділи спеціального характеру, призначення яких – забезпечувати достойний рівень економічної безпеки, для створення якого необхідно розробити науковий апарат для того, щоб система на підприємстві могла ефективно реагувати на можливі подразники від внутрішнього та зовнішнього середовища. Але на даний момент, згідно з вітчизняного досвіду, недостатній рівень наукового забезпечення, що в свою чергу може негативно впливати на ефективність роботи створених підрозділів. Проаналізувавши економічну літературу, яка розглядає систему економічної безпеки можна зробити висновок, що існування безліч методик оцінки безпеки не може дати рекомендації, які б допомогли обрати індикатори при умові впливу різних чинників для оцінювання рівня системи економічної безпеки.

Зробити аналіз ефективності господарської діяльності, знайти проблеми та уникнути можливих загроз допомагає оцінка рівня системи економічної безпеки. Для ефективного управління підприємством необхідно застосовувати спеціальну розроблену методику, які допомагає оцінювати рівень безпеки. Наприклад умовна методика для розроблення системи економічної безпеки:

1. Ексклюзивний аналіз бізнесу та визначення ключових показників кон'юнктури та особливостей ринку.
2. Можлива діагностика інформації від внутрішніх та зовнішніх загроз для виявлення кризових ситуацій у суспільстві та розробки план дій.
3. Поточна інформаційна, інтелектуальна, економічна, юридична діяльність та оцінка відповідності їх отримання
4. Гнучкість системи, розробка пропозицій для її покращення та погодження розміру бюджету для його спонсорування з вищим керівництвом.
5. Регулярна перевірка системи економічної безпеки компанії.

6. Визначити ефективність фінансового забезпечення системи.

7. Розроблення заходів для зміцнення та вдосконалення встановленої системи економічної безпеки.

Дотримання заданої методики дає змогу встановити перелік дій для захисту, які спрямовують для підтримання постійної роботи підприємства і вдосконалення роботи в умовах нестабільної ринкової економіки, адже зовнішнє середовище для підприємства не контролює, тому в такій ситуації залишається тільки підлаштовуватись під умови, які вже встановлені фактором.

Якщо створений підрозділ вчасно виявляє та нейтралізує (знищує) можливі загрозу та негативні наслідки на різні аспекти діяльності підприємства, то можна зробити висновок, що створена система економічної безпеки досягає високого рівня. Для створення системи економічної безпеки необхідно розробити критерії для оцінки. Показники економічної безпеки (індикатори) – це засоби оцінки економічних явищ на важливі процеси в роботі підприємства, що допомагають з'ясувати суть економічної безпеки [1, с.176]. Для ефективної роботи підприємству необхідно особисто розробити систему індикаторів, де має значення як і самі показники, так і порогові значення, тобто їх граничні величини, які дають нормальний хід для розвитку елементів відтворення, недотримання яких може призвести до негативних результатів в роботі підприємства. Якщо всі розроблені показники перебувають у межах норми, тоді підприємство має найвищий рівень економічної безпеки.

Показники, за допомогою яких можна визначити рівень фінансової стабільності, наприклад: рентабельність, термін окупності інвестицій, ліквідність, коефіцієнт, який допомагає розрахувати ефективність капітальних вкладень, точка беззбитковості в міжнародній практиці застосовують як індикатори. Для оцінки рівня економічної безпеки інтелектуальної та кадрової політики можна застосовувати ряд індикаторів:

- 1) чисельність персоналу та плинність кадрів
- 2) якість системи для мотивації персоналу;
- 3) потенціал інтелектуальної діяльності підприємства.

Для оцінки виробничого потенціалу можна використовувати групу індикаторів, які допомагають визначити стан техніко-технологічної безпеки, а саме: ліцензії, що продає та купує підприємство, патенти на виробництво, продукція найвищої якості, яка виготовлена за допомогою обладнання, що може відповідати аналогам на світовому ринку, кількість устаткування технологічного характеру, які являються розробкою самого підприємства та захищені патентом та придбаних на основі ліцензії [2, с.350].

Кількісні і вартісні індикатори використовують для оцінки інформаційної складової в системі економічної безпеки. Показник, який показує допомагає з'ясувати склад відділу інформаційно-аналітичного підрозділу, чисельність персоналу в інформаційно-аналітичному підрозділі до загально-облікової чисельності, кількість джерел, з яким підприємство контактує можна віднести до кількісної групи індикаторів. До вартісних індикаторів можна віднести показники, які показують питому вагу загальних затрат на інформаційну безпеку, спонсорвання робіт, які спрямовані на забезпечення необхідного рівня інформаційної безпеки компанії.

Індикатори, які були запропоновані допомагають визначити інтегральний показник економічної безпеки підприємства. Після визначення рівня захисту на підприємстві можна провести аналіз ефективності заходів, які були прийняті на підприємстві для підвищення економічної безпеки господарської діяльності підприємства [3, с.497].. Перелічені індикатори не є досконалими, адже вони не оцінюють зовнішнє середовище підприємства, а тільки допомагають моніторити зміни у внутрішньому середовищі. Статистичні методи, які допомагають оброблювати інформацію для оцінки рівня економічної безпеки являють собою складну систему, тому що аспекти, які розглядаються складно піддаються математичній формалізації. Через це більшість підприємств застосовує не тільки стандартні, а й авторські комп'ютерні програми.

Для ефективної роботи та прийняття рішень, які допомагають в управлінні підприємством необхідно оперативніше здійснювати оцінку рівня економічної безпеки. Керівнику потрібно вчасно аналізувати якість роботи підприємства,

рівень економічної безпеки та робити прогноз на майбутнє. Для цього можна використовувати експертні системи [4, с. 43].

Список використаних джерел:

1. Лойко Д. М. Формирование системы интеллектуальной безопасности швейного предприятия / Д. М. Лойко // Новая экономика: Спецвыпуск. – Республика Беларусь. – 2016. – С. 174–177.
2. Корчевська Л. О. Аналіз методик оцінки рівня економічної безпеки підприємства / Л. О. Корчевська, А. М. Деменська // Економіка Криму. – 2016. – № 1 (34). – С. 346–352.
3. Лойко Д. М. Удосконалення системи мотивації праці на промислових підприємствах [Електронний ресурс] / Д. М. Лойко, А. Ю. Кияшко // Глобальні та національні проблеми економіки. – № 8. – 2015. – С. 495–498. – Режим доступу: www.global-national.in.ua/
4. Лойко В. В. Експертна система як інструмент визначення рівня економічної безпеки / В. В. Лойко, Д. М. Лойко // Науково-технічна інформація – 2015. – № 3 (65). – С. 41–46.